



1925.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1925.

19-20.

Savezni dan

Svima bratskim župama i društvima!

Odlukom sabora u Zagrebu određeno je, da 1. dan decembra bude sokolski praznik i da se tog dana upriliče razne priredbe, od kojih čisti dobitak pripada u korist JSS. U tu svrhu određuje se izdaju sledeće upute, bezuvetno obvezatne za sve župe i za sva društva JSS.:

Svako društvo mora tog dana prirediti akademiju s predavanjem i sa zavetom (zaobljubo) novih članova po ovim uputama saveznoga prosvetnoga odbora:

Dan 1. decembra neka se proslavi svečanim akademijama. Gde se akademije ne mogu držati, neka se drži predavanje. Akademija obuhvata ove tačke: a) Sokolska koračnica; b) nagovor društvenoga staroste o značenju praznika; c) telovežba; d) predavanje predsednika ili kogagod drugoga člana prosvetnoga odbora: «Sokol kao jugosl. građanin i član Saveza Slavonskoga Sokolstva»; e) pevanje, glazba, deklamovanje, pozorišno prikazivanje itd; f) zavet (zaobljubo) novih članova, pri čem oslovi starosta nove članove i pročita zavet (zaobljubo) a novi članovi ponavljaju ga za njim od reči do reči. Gore navedeni red za akademiju ne veže apsolutno društva, osobito ne glede tačaka za zabavu, ipak je potrebno, da i zabava odgovara sadržajem i oblikom ozbiljnosti te svečanosti. U krajevima, gde nije moguće da se priredi akademija, neka se drži predavanje s minimalnim programom tačaka b), d), f).

Ako se novi članovi ne mogu zakleti za vreme akademije ili pri predavanju, neka se to obavi posebice istoga dana. Zavet (zaobljubo) je prosvetni odbor formulovao ovako:

«Zaklinjam se, da ću u društvenom, privatnom i javnom življenju vršiti savesno i verno sve dužnosti, koje mi nalaže svetost i uzvišenost sokolske misli. Izjavljam, da su mi poznati propisi društvenih pravila i da ću se ih bezuvetno držati. Kunem se, da ću ostati veran jugoslovenskomu državnomu i narodnomu jedinstvu i ideji zajednice svih Slovena. Zdravo!»

(Slovenski tekst): «Zaobljubljam se, da hočem vestno in zvesto izpolnjevati vse dolžnosti, ki mi jih nalaga svetost in veličina sokolske misli, v svojem društvenem, zasebnem in javnem življenju. Izjavljam, da so mi znani predpisi društvenih pravil in da se hočem brezpogojno po njih ravnati. Zaobljubljam se, da останem zvest jugoslovenskemu državnemu in narodnemu edinstvu ter ideji vseslovenske skupnosti. Zdravo!»

Nakon izgovora zaveta prihvati svatko od nove braće pruženu mu desnicu staroste i dotakne se desnicom društvenoga barjaka, ako ga društvo ima. Pri zavetu mora biti prisutan sav upravni odbor i zbor prednjaka sa društvenom zastavom. Poželjno je, da svečanom zavetu prisustvuju svi članovi i naraštaj.

Prema tome moraju pojedini društveni odbori početi bez oklevanja s prethodnim pripravama i s izradbom potankog rasporeda. Za tu priredbu treba zainteresovati sve prijatelje Sokolstva.

Nakon proslave moraju sva društva potanko izvestiti svoje župe o svim pripravama i o radu; župa će sabrane izveštaje s eventualnim napomenama priposlati starešinstvu JSS. Tima izveštajima moraju biti priklopljeni iskazi o svim dohocima i potrošcima za proslavu. Pojedine račune mora društvo sačuvati radi eventualnoga razjašnjenja predloženih računa. Kako je gore

napomenuto, pripada čisti dobitak, bez ikakvih odbitaka, isključivo JSS. pa ga moraju pojedina društva odmah i neposredno nakazati starešinstvu JSS.

Obzirom na financijski položaj JSS. zahtevamo od svih društava, da se ozbiljno i bez ikakva izmotavanja odazovu našem pozivu.

Zadaća sviju župa je, da odlučno podupru naše težnje.

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskoga sokolskoga saveza.

E. Gangl l. r., starosta.

Dr. R. Fux l. r., tajnik.

Proslava tisućgodišnjice Hrvatskoga kraljevstva u Zagrebu, dne 7. i 8. septembra 1925.

Odbor JSS. zaključio je bio na svojoj sednici 14. decembra 1924., da će proslaviti tisućgodišnjicu Hrvatskoga kraljevstva. Ta se je proslava izvršila svečanim načinom dne 7. i 8. septembra 1925. u Zagrebu. Učestvovali su delegati sviju župa naše države sa svojim župskim zastavama. Dne 7. septembra bila je u prostorijama Sokolskoga društva l. u Zagrebu sednica odbora JSS.; raspravljalo se o važnim organizacijskim pitanjima JSS. Naveče istoga dne vršila se svečana akademija u kazalištu, koju je otvorio svečanim govorom starosta sokolske župe u Zagrebu, brat Ante Brozović. Zatim su se izvadale pojedine tačke telovežbe s raznim alegorijskim slikama. Akademija je vrlo lepo uspela, i općinstvo koje bijaše napunilo kazalište, zapuštalo je sa zadovoljstvom svečanosti prostor. Sva akademija bijaše najsrdačnija, i priredena u posve sokolskom duhu; bila je veličanstvena proslava tisućgodišnjice Hrvatskoga kraljevstva. — U utorak, dne 8. septembra pre podne vršila se sednica prosvetnoga odbora JSS. Nato su se sabrali delegati sokolskih župa s glasbom i župskim barjacima u vežbaoni Sokolskoga društva l., otklen su otkoračali u 11½ sati u sabornicu na Markov trg. Tačno u 12 sati bili su sakupljeni u sabornici zastupnici sviju zagrebačkih vojničkih i civilnih oblasti i zastupnici raznih kulturnih društava. Svoje su zastupnike poslala sledeća društva: Profesorsko društvo, Jugoslovenska Matica, Jadranska Straža, UJU, Savez Dobrovoljaca, Istra i Kolo sestara SHS itd. Prisutni bijahu i zastupnici tuđih država; i novinarstvo bijaše mnogobrojno zastupano. Grad Zagreb poslao je svojega zastupnika. U velikom broju učestvovali su na proslavi zastupnici naše armade. Tačno u 12 sati došao je najpre veliki župan Zagrebačke oblasti, dr. Treščec, kao zastupnik vlade, i odmah za njim zastupnik Njegova Veličanstva kralja, divizijski general Uzun Mirković, koji je bio primljen velikim oduševljenjem i živahnim usklikima: «Živio kralj!» Iza kako je zauzeo zastupnik kralja svoje mesto na desnoj strani staroste JSS. brata Gangla, a veliki župan na levoj strani, otvorio je brat starosta svečano zborovanje s pravim sokolskim pozdravnim govorom, pozdravivši najpre kraljeva zastupnika uz zamolbu, neka bude tumač zahvale jugoslovenskog Sokolstva za veliku pozornost, što ju posvećuje Njegovo Veličanstvo kralj jugoslovenskom Sokolstvu, koje hoće vazda da žrtvuje sve za kralja i domovinu. Na te reči sledili su burni pozdravi prisutnih delegata kraljevskom domu. Odlučnim glasom odgovorio je general, da će najvećim veseljem poručiti visokomu pokrovitelju jugoslovenskoga Sokolstva izrečenu zahvalu; reče, da je uveren, da će kralj s velikom radošću primiti poruku od onih, u čije je redove uvrstio svoga sina, našega prestolonaslednika kraljevića Petra. Pozdravio je zbor u ime kralja. Na te su reči sledili oduševljeni usklici: «Živio kralj!» — «Živio prestolonaslednik!» Starosta pozdravi zatim velikoga župana sa molbom, neka bude kod vlade tumačem jedine sokolske politike, a ta je: sreća i blagostanje naše ujedinjene domovine i ujedinjenoga naroda. Veliki se je župan na taj pozdrav zahvalio. Pozdravni govor br. staroste priopćujemo danas u celosti na drugom mestu.

Na kraju svoga govora pročitao je br. starosta Gangl ovu brzojavku:

Njegovu Veličanstvu kralju Aleksandru I., Beograd.

Jugoslovensko Sokolstvo, slaveći tisućgodišnjicu Hrvatskog kraljestva, sa svog svečanog zbora jednodušno pozdravlja Vaše Veličanstvo, kralja svih Srba, Hrvata i Slovenaca, koji je historijskim delom državnog i narodnog ujedinjenja oživio sjaj krune Tomislava. Jugoslovensko Sokolstvo, slaveći taj veliki historijski momenat, oseća ostvarenje težnja Tomislava i Nemanjića, a koje su težnje ostvarene i krvlju i kulturnim nastojanjem djece sviju jugoslovenskih plemena. Jugoslovensko Sokolstvo, slaveći taj momenat zajedničke nam povijesti, pozdravlja Vaše Veličanstvo sa gromkim sokolskim: Zdravo!

Brzojavka, što su je prisutni slušali stojeći, bila je primljena oduševljenim odobravanjem. — Nakon tih pozdrava predavao je sveučilišni profesor dr. Viktor Novak o kralju Tomislavu, Grguru Ninskom i o borbama s bugarskim kraljem Simeonom, uopće o kulturnom i historijskom značenju dobe Tomislavove. Duboko znanstveno predavanje ugodno se dojmilo sviju prisutnih, koji su ga velikim zanimanjem pratili i za koje mu se brat starosta toplim rečima zahvalio. Sokolski pevački zbor zapjevao je nato državnu himnu, a zatim proglasi brat starosta svečano zborovanje zaključenim. Odmah zatim razvila se gradom povorka sokolskih delegata. Povorku je na pojedinim delovima ophoda mnogobrojno općinstvo burno pozdravljalo. Iz pojedinih kuća sipale su nježne ruke cveće na sokolske redove. Nakon povorke bio je skupni obed u Kolu. Naveče se je vršio u dvorani Sokolskoga društva I. dobro uspeli sokolski sastanak, na kojem učestvovalu delegati saveza, župa i mnogobrojno Sokolstvo. Time su bile završene svečanosti, kojima je jugoslovensko Sokolstvo na dostojan i impozantan način proslavilo tisućgodišnjicu Hrvatskoga kraljestva.

ČOS. poslala je JSS. prigodom proslave tisućgodišnjice Hrvatskoga kraljestva sledeću brzojavku: Zalimo, što ne možemo poslati svoga zastupnika na proslavu tisućgodišnjice Hrvatskog kraljestva i želimo mnogo uspeha toj svečanosti, na kojoj smo u duhu s Vama. — ČOS.

Zahvala za brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju. Iz kabinete pisarne je JSS. primio sledeću zahvalu za brzojavni pozdrav, poslan Nj. Veličanstvu s proslave tisućgodišnjice Hrvatskoga kraljestva:

Primivši rodoljubive izraze odanosti podnesenim u ime jugoslovenskog Sokolstva prilikom proslave hiljadugodišnjice hrvatskog kraljestva, Njegovo Veličanstvo kralj blagovoleo je narediti da se Sokolstvu izjavi Njegova iskrena zahvalnost na tome.

Jugoslovensko Sokolstvo i tisućgodišnjica hrvatskoga kraljestva

Govorio starosta JSS., brat E. Gangl, na svečanom zboru u Zagrebu dne 8. septembra 1925.

Gospodine denerale!

Njegovo Veličanstvo, naš ljubljani kralj Aleksandar I., uvažujući važnost i značenje naše svečanosti, blagoizvolio je odrediti, da Ga na proslavi 1000-godišnjice hrvatskoga kraljestva, što ju u ovoj sabornici sada proslavlja JSS., zastupate Vi, gospodine denerale, pa se usudujem da Vas najiskrenije i najsrdačnije pozdravim. Vaša nazočnost kao zastupnika našega vladara podaje, gospodine denerale, našoj svečanosti izvanredno odlikovanje i sjaj, te Vas umoljavam, da na najvišem mestu budete tumačem naše iskrene zahvale za tu kraljevsku pozornost, budite tumačem naše odanosti i naše vernosti, što ju

gaji svako jugoslovensko sokolsko srce do Njegova Veličanstva kralja i Njegova kraljevskoga doma. Neka živi naš kraljevski sokolski brat! Zdravo!

Gospodine veliki župane!

Pozdravljam Vas na ovom svečanom zboru kao velikoga župana zagrebačke oblasti, prije svega kao zastupnika kraljevske vlade, koja je time našoj proslavi izkazala posebnu pozornost. Dobro došli u našoj sredini! Izvolite kraljevskoj vladi protumačiti našu zahvalnost za taj dokaz njene pozornosti, izvolite kao zastupnik naše vlade uzeti na znanje, da pozna jugoslovensko Sokolstvo samo jednu politiku, ako se smem tako izraziti, sokolsku politiku, a to je žudnja za srećom i blagostanjem našega ujedinjenoga naroda u jednoj i jedinstvenoj našoj domovini. Tim iskrenim priznanjem našega sokolskoga mišljenja uljudno Vas, gospodine veliki župane, pozdravljam. Zdravo!

Slavna gospodo! Braćo i sestre!

Na svojoj sednici dne 14. decembra 1924. primio je odbor Jugoslovenskoga sokolskoga saveza zaključak, da sve Sokolstvo, koje je udruženo u našem savezu, proslavi tokom godine 1925. tisućgodišnjicu hrvatskoga kraljevstva. Starešinstvo Jugoslovenskoga sokolskoga saveza latilo se je posla, da izvede taj zaključak te je zajednički sa župom kralja Petra Svačića u Zagrebu odredilo dan, način i mesto proslave. Dogovorili smo se za program, što ga evo sada izvađamo, i odabrali smo za kraj proslave Zagreb kao grad, koji je jedino prikladan za oficijelnu proslavu ovoga jubileja od strane JSS. Mirodavna za jedno i drugo bila je činjenica, što smo ju istaknuli u svojem pozivu, upravljenom na sve bratske župe i na sva bratska sokolska društva: Jugoslovenski sokolski savez, poštujuć povijest, narodne svetinje i tradicije našega ujedinjenoga naroda, hoće da ozbiljno, dostojno i svečano proslavi uspomenu 1000godišnjice hrvatskoga kraljevstva u Zagrebu, u prestolnici Hrvata, i po svojoj našoj zemlji, dne 8. septembra 1925.

Konstatujem, da se gotovo istodobno, kad se je sastao naš svečani zbor u ovoj dvorani u Zagrebu, sastaju naša sokolska mnoštva u našim jedinicama, konstatujem, da su amo poslale svoje izaslanike naše sokolske župe, konstatujem, da se sav Jugoslovenski sokolski savez u sokolskoj disciplini, u bratskoj jednodušnosti i u visokoj potenci svoje nacionalne i državljanske svesti klanja duhu Hrvata Tomislava, koji je pred 1000 godina okitio ponosno svoje čelo krunom hrvatskoga kralja i razlio po svojim hrvatskim zemljama sjaj svojega kraljevskoga žezla! Mój prvi usklik, koji odjekuje ovaj hip po svoj našoj državi i izlazi iz dna radosno uzbuđene sokolske duše, koja veže davnu davinu slave i sile hrvatskoga imena oduševljenjem i poštovanjem Tomislavova plemena današnjih dana, vredi uspomeni i imenu, što su sveti svakomu rodoljubnomu srcu. I taj je usklik: Slava kralju Tomislavu!

Pozdravljam Vas, čestita gospodo, što ste došli među nas, da uzveličate našu svečanost, a također i zato, da pokažete svoje simpatije do jugoslovenskog Sokolstva.

Pozdravljam pre svega gospodina zastupnika gradske općine zagrebačke i molim ga da primi na znanje moju srdačnu zahvalu što nas je posetio. Pozdravljam gospodu konzule tuđih a nama prijateljskih država, pozdravljam zastupnike sviju civilnih i vojničkih oblasti, pozdravljam zastupnike sviju kulturnih i nacionalnih društava i zavoda! Pozdravljam svu gospodu i braću novinare, blagodarim im za njihovu pažnju za jugoslovensko Sokolstvo te ih ujedno umoljavam za jednaku naklonjenost i objektivnost i u buduće! Svima Vama naš iskreni sokolski pozdrav. Zdravo!

Pozdravljam Vas, braćo i sestre, koje su poslale u Zagreb naše župe: Banjaluka, Šibenik, Celje, Sarajevo, Mostar, Rijeka, Novi Sad, Maribor, Bjelovar, Beograd, Ljubljana, Novo mesto, Tuzla, Osijek, Split, Kranj i Užice. Svoju nenazočnost opravdale su župe Skoplje i Zaječar.

Iz sviju predela naše zemlje, kuda sokolska ideja proteže svoju čudotvornu moć čineći dobro svim slojevima našega naroda, pohrlili ste u Zagreb, da utisnete ovoj svečanosti značaj naše zajedničke stvari i da hrvatskomu imenu iskažete dostojnu čast i bratsko poštovanje. U Zagrebu nas je združila svečanostna prilika, kako je to odredio naš poziv. Uveren sam, da bi se digla sva naša sokolska moć, provalivši kao iz jedne jake volje, te od jedne volje zapovjedana i za svaku žrtvu spremna ogromna sila, ako bi to zahtevala sokolska čast, ili ako bi to tražila od nas ugrožena sloboda i uzvišenost naše domovine! Najsrdačnije i bratski Vas pozdravljam! Zdravo!

Osobitom radošću naglasujem, da su se nas setila i naša braća sokolski saveznici, s kojima smo od nedavna sklopili svezu slavenskoga Sokolstva, tu reprezentaciju i to usredotočenje sviju najboljih moralnih i fizičkih snaga slavenskih plemena. To su naša slavenska sokolska braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi. Ta naša braća, koju s nama spaja sokolska ideja u jedan veliki slavenski svet i preko naših političkih granica ustvara jedno i jedinstveno Sokolstvo — taj najjači izraz i pojav slavenske solidarnosti i sokolskoga bratstva — ta braća se danas u duhu raduju našoj slavi dokazujući time, da su s nama kada nam sjaju dani radosti i kada su svečano razigrana naša srca, i koji bi činom bratske ljubavi i savezničke vernosti stajali uz naš bok, ako bi naša nužda i teskoba zahtevale od njih pomoći. Iz beloga Zagreba, iz Tomislavova hrvatskoga Zagreba, iz našega sokolskoga jugoslovenskoga Zagreba šaljemo im ovom svečanom prilikom bratske pozdrave! Zdravo naša slavenska sokolska braćo i naše slavenske sokolske sestre!

Mi svi, braćo i sestre, nosimo u svojim dušama osnutke veličajne epopeje, što ju je spevala historija — ta velika učiteljica čovečanstva. U tim osnucima treperi sjaj Tomislavova kraljevskoga veličanstva, u tim osnucima tajnosno se lelija svetlo dragulja u vencu slave Dušana Silnoga, u njima šapće vekovna lipa, šumeći nad nepoznatim grobom kralja Sama. Mi vidimo u knjizi naše narodne povesti burne, krvave doživljaje naroda, koji je propadao i koji se opet diže; vidimo, kako je tuda sila rezala i trgala naše narodno telo, kako je na našim grobovima zidala svoju moć i kako je u naše žile i u naše duše štrcalo otrov i prevaru. Vidimo crne konture strašne noći, što je bila počela prostirati nad nama crna svoja krila, da kako ogromna, mrtvačka halja zastre našu zemlju — sliku večnoga groba! I tada ustadoše Tomislav, Dušan i Samo, pa i ako su i vremenom i prostorom razdaleko, položili su svoje vladarske insignije na nakovalo bojnih poljana, da si iz njih sakuju njihovi verni i junački potomci jedno žezlo i jednu krunu, koji da su simbol i jamstvo jednoga naroda i jedne domovine! I iz bogastva Tomislavove, Dušanove i Samove zemlje, iz željeza i čelika nakujmo mačeve, da ih pograbe naše pesnice, pesnice Sokolova, da čuvamo i branimo pridobljene historičke čine i stečevine svoje slobodne, ponosne, nesavladive sokolske volje! Branimo i čuvajmo te stečevine ako ustreba, do poslednje kapi krvi! Da čuvamo i branimo slitinu triju — žezlo i krunu jugoslovenskoga doma junačkih Karadordevića, u kojima je izražena obrambena, borbeni i stvaralačka sila nas sviju, koji smo borci za sokolske ideale i koji smo zidari budućnosti ujedinjenoga naroda u ujedinjenoj otadžbini!

Krv Tomislavovih vojnika, boraca i junaka žarko se odrazuje sa beloga polja grba Hrvatske. Što je crveno na tom belom polju, to neka ne znači samo prolitu krv naših junaka za pravdu i slobodu, nego neka bude ujedno znak cvetova ljubavi i bratstva, koji neka spaja i napaja naša srca, koji neka nas prati po našim putovima, koji neka nam vodi misli i usmeruje naša dela! Napojeni bratskom ljubavi i u žudnji za slobodnim životom i pozitivnim radom, dignimo, braćo i sestre, glave i srca u ponosnoj svesti, da poznamo samo jednu zapoved: Napred i gore!

Svima i svakome moj bratski pozdrav! Zdravo!

Zaključci odborske sednice JSS. u Zagrebu

dne 7. septembra 1925.

I. Na izveštaj statističara: 1. Odbor JSS. prima definitivno u JSS. sledeća društva i potvrđuje njihovu pripadnost župi po odredbi starešinstva: Savat (Vel. Bečkerek); Kaštel-Gomilica (Split); Sv. Nikola (Skoplje); Rogatica (Sarajevo); Vlasenica (Sarajevo); Djala (Vel. Bečkerek); Kriva Palanka (Skoplje); Gornji Grad (Celje); Dražgoše (Kranj); Caribrod (Niš); Trsat, Selca, Sv. Juraj (Rijeka); Breza, Bugojno (Sarajevo); Jasenovac (Zagreb); Nova Kapela (Osijek); Ljubija i Bosanski Petrovac (Banjaluka); Srpska Crnja (Vel. Bečkerek): tri obnovljena društva i 17 novih; ukupno 20 jedinica.

2. Na predlog odnosnih župa zaključio je odbor, da se crtaju iz JSS. sledeća društva, kojima se samo uvetno dozvoljava, da ponovno stupe u JSS. uz ugodnije uvete; župa Petra Mrkonjića: Bihać, Bosanski Kobaž, Bosanska Krupa i Ključ; župa Šumadijska: Krušar i Vojska; župa Maribor: Strnišče — ukupno sedam jedinica.

3. Odbor JSS. pozivlje sve župe i društva, da vrate statističke arke za god. 1924. najkasnije do 30. oktobra. U koliko župe, odnosno društva tomu ne ugrade, neka odredi savez reviziju statistike kod župa i društava na troškove župe, odnosno društva.

II. Izveštaj brata tajnika prima se jednoglasno uz dodatak brata Koste Petrovića, da starešinstvo JSS. konsultira za važnije stvari i one članove starešinstva, koji borave izvan Ljubljane.

III. Odobrava se izveštaj br. načelnika i prima se njegov predlog, da pošalje svaka župa u savezni prednjački tečaj po jednoga člana i po jednu članicu.

IV. Izveštaj br. blagajnika odobrava se i primaju se ovi predlozi: 1. Sve župe su dužne da uplate zaostali porez do 1. novembra 1925., inače poslat će se župi savezni revizor na njene troškove.

2. 20 dinarski porez moraju sva društva da uplate do 1. oktobra 1925.

3. Rok za srećkanje savezne lutrije produžuje se do 1. marta 1926.

4. Blagajnički izveštaj razmnožit će se i poslati svim društvima. Braća župski staroste dužni su da posete sva župska društva da im objasne finansijsko stanje JSS.

V. Prima se izveštaj organizacijskog odeljenja i potvrđuju se predložena pravila društava, župa i saveza, koja stupaju na snagu s novom poslovnom godinom.

VI. Odobrava se izveštaj brata saveznoga staroste o osnuike sveze «Slovensko Sokolstvo». Istotako odobravaju se pravila te sveze uz male, nebitne promene.

VII. Na predlog brata načelnika zaključuje se: 1. U godini 1926. ne će se vršiti nijedna veća priredba u jugoslovenskom Sokolstvu obzirom na svesokolski slet u Pragu.

2. JSS. učestvovat će na svesokolskom sletu u Pragu. Članstvo će nastupiti s prostim vežbama, što su određene za svesokolski slet, učestvovat će kod utakmica i nastupiti s posebnom tačkom. U Prag će se odaslati i naraštaj.

VIII. Jugoslovenski sokolski savez smatra neophodno potrebnim da učestvuje na međunarodnim utakmicama u Lyonu. Učestvovanje bit će moguće, ako se do 1. decembra o. g. sakupe u tu svrhu potrebna sredstva. Načrt gospodarskoga odeljenja glede toga sakupljanja razaslat će se svim župama. Župe neka sazovu župske odbore, koji treba da o toj stvari izveste savez do 8. oktobra.

IX. Skupština JSS. vrši se meseca marta 1926. u Nišu. Dan će odrediti starešinstvo.

X. Primile su se ove rezolucije :

1. Jugoslovensko Sokolstvo, u svesti, da je svojim dosadašnjim radom savesno i odano služilo jugoslovenskoj i slovenskoj sokolskoj misli, prelazi preko svih napadaja. Ujedno pozivlje sveukupno članstvo, da još većom energijom i ljubavlju uzastoji oko svoga sokolskoga delovanja u dubokom uverenju, da će tim radom dovesti do potpune pobeđe jugoslovensku a time i slovensku sokolsku misao.

2. Ideja sokolska kao ideja rada u korist celokupnoga naroda bez obzira na pleme, veru i stalež, pripada celokupnom narodu ne glede na pojedince i političke stranke u narodu. Radi toga što pripada celokupnom narodu, odbijamo pravo svakoga, bez obzira na političke stranke, da prigodom političkih govora i zborova upotrebljava ideju Sokolstva i njenu organizaciju u političke svrhe.

XI. Primljeni su bili još predlozi sokolske župe Zagreb, i to:

1. Starešinstvo JSS. neka na ministarstvo saobraćaja uputi molbu, da se svim aktivnim i umirovljenim činovnicima, koji imaju pravo do polovične vožnje, dozvoli za vožnje željeznicom na sokolske priredbe 50 % popusta na ono, što im je već dozvoljeno.

2. Starešinstvo JSS. neka pozove sve župe, da sakupe od društava u toku od osam dana iza proslave programe proslave 1000godišnjice hrvatskoga kraljestva i kratke opise tih proslava. Starešinstvo neka uredi iz tih izvešća album i pohrani ga u sokolskom muzeju.

3. Sve članstvo JSS. uključiv i naraštaj i decu, dužno je da uplati 1 Din po osobi. Te doprinose i još ostale dobrovoljne doprinose moraju poslati društva savezu najkasnije do 1. junija 1926. Tog dana uložiti će savez tu svotu, koja će iznašati do 100.000 Din, na vinkuliranu uložnu knjižicu pod naslovom «Zaklada Jugoslovenskoga Sokolstva na uspomenu 1000godišnjice hrvatskoga kraljestva». Istog dana sastavit će se i potpisati kod notara listina u tom smislu, da se kamate te zaklade upotrebe svake godine na dan ujedinjenja, počam od 1. decembra 1926., u nacionalne svrhe za društva ili za pojedince one braće, koja još nisu ujedinjena s nama u jednoj državi.

XII. Sva sokolska društva, koja grade sokolske domove, moraju da predlože starešinstvu JSS. tačan gradbeni i finacijski nacrt na odobrenje. Istom nakon odobrenja starešinstva JSS. smeju da počnu graditi domove.

Svesokolski slet u Pragu god. 1926.

Odbor Jugoslovenskoga sokolskoga saveza zaključio je na svojoj sednici dne 7. septembra u Zagrebu, da će učestvovati jugoslovensko Sokolstvo — i to članstvo i naraštaj — VIII. svesokolskomu sletu u Pragu god. 1926. S tim sletom bit će skupčani za pojedince i društva veći izdaci. Starešinstvo JSS. upozoruje i pozivlje već sada sva društva, a i pojedince, da počnu štediti novac za slet. Upotrebite zimsko doba za marljivo štedenje i za priredbe u korist sletnoga fonda. Ustanovite u svim društvima sletne fondove, da se omogućiti što većemu broju učestvovanje na sletu. Preporučamo svim društvima, da si osnuju uložne fondove po pravilniku, čiji uzorak objavljujemo u današnjem broju. (Taj je pravilnik primilo sokolsko društvo u Ljubljani — Narodni dom). Istotako pozivljemo sva društva, da se počnu temeljito pripravljanje za nastup u Pragu i za utakmice, što će se vršiti tamo. Naše učestvovanje na javnom nastupu mora da bude časno.

Uzorak pravilnika.

1. Ustanovljenje odelenja za sabiranje sletne zaklade vrši se u području prednjačkoga zbora. To odelenje počne poslovati odmah, iza kako društveni upravni odbor odobri pravilnik. Za ustanovljenje sletne zaklade

treba je, da se priglasí najmanje pet članova. Ustanovljenje sletne zaklade za sada je samo provizoričnoga značaja i važi kao pokušaj za doba do sleta Českoslovačkoga Sokolstva u Pragu god. 1926. Odelenje sletne zaklade jest samo jedno i uređuje za muško i za žensko članstvo.

2. Članstvo. Članom sletne zaklade može da postane svaki član ili članica Ljubljanskoga Sokola. Članom sletne zaklade postane odmah čim je uplatio temeljni uložak, to jest Din 10.—.

3. Ulošci sletne zaklade. Svaki član sletne zaklade mora da uplati gore propisani temeljni uložak Din 10.— (upisnina), a svake sedmice po Din 5.—. Ti ulošci uplaćuju se po mogućnosti u prve dane svake sedmice, t. j. u ponedjeljak, utorak ili sredu. Može se uplatiti i veći iznos unapred. Svi ulošci ukamaćuju se prema bančnoj kamatnoj meri. Kamate se upisuju u dobro ulagatelju, odnosno isplaćuju skupa s ulošcima onda kad se vrši praški sokolski slet, i to u onom razmeru, kako je uplaćivao. U pojedinim izvanrednim slučajevima, gde dozvoli prednjački zbor da se prije toga vremena isplati, prima član samo uloške bez kamata. Dakle, ako se prije vremena dignu ulošci, kamate se ne plaćaju. U slučaju da član sletne zaklade ne plaća kroz najmanje tri meseca propisanih svota, a da se nije opravdao, izgubi sva članska prava pa se može bitni ulošci takovoga člana upotrebe za opće dobro aktivnih članova.

4. Izvanredni doprinosi sletne zaklade ulažu se na poseban «račun darova». S dobroimanjem toga «računa darova» sme da raspolaže samo zbor vežbatelja za potporu vežbača, pre svega utakmičara.

5. Administraciju sletne zaklade vode tri člana i jedna članica, koje imenuje prednjački zbor. Odeljenje sletne zaklade sastoji se od blagajnika, blagajnice, zapisničara i upravitelja. Dužnosti tih članova jesu:

6. Blagajnik, odnosno blagajnica primaju novac od članova sletne zaklade i moraju paziti da uteraju na dobu sve propisane svote od pojedinih članova. Za sve uplaćene iznose mora da daje potvrdu u dvopisu. Kada naraste svota uplata preko 200 Din, preda blagajnik primljene svote s iskazom ulagatelja zapisničaru. Blagajnik i blagajnica moraju početkom svakoga meseca objaviti na društvenoj daski stanje uložaka.

7. Zapisničar vodi račune svakoga pojedinoga ulagatelja i uknjiži sve, od blagajnika izručene svote, u dobro pojedinih članova. Sve od blagajnika primljene i rasknjižene iznose uloži u banku. On mora da vodi zapisnike eventualnih sednica i statistiku, mora također da mesečno izvesti o porastu ili o padanju broja članstva.

8. Upravitelj mora da nadzire sve poslovanje toga odeljenja, da daje upute, da sazivlje prema potrebi sednice i da se posavetuje s ostalim članovima odeljenja na koji bi se način moglo doći do novih novčanih izvora. Za eventualne priredbe ili posebne zbirke mora odeljenje pre toga izposlovati dozvolu od upravnoga odbora.

9. Likvidacija. Iza praškoga sleta godine 1926. prestaje to odeljenje. U slučaju da je još potrebno i da je lepo uspeo, može se na želju članstva to odeljenje sletne zaklade nanovo ustanoviti. Ako pako definitivno prestane poslovanje, onda prelaze svi izvanredni doprinosi i imanje «računa darova» društvenomu prednjačkomu zboru, ostali ulošci moraju se pako vratiti ulagateljima s odnosnim kamatama.

Sednica prosvetnoga zbora JSS.

I. sednica saveznoga prosvetnoga zbora bila je dne 8. septembra ove godine prigodom proslave 1000 godišnjice hrvatskoga kraljevstva u dvorani Sokolskoga društva II u Zagrebu. Na sednici bijahu članovi saveznoga prosvetnoga odbora i zastupnici 16 župskih prosvetnih odbora; sedam župskih odbora (Banjaluka, Kragujevac, Kranj, Niš, Skoplje, Veliki Bečkerek,

Zaječar) nije bilo zastupano i, osim Skoplja i Zaječara, nisu se ni opravdali. Sednica se je vršila po dnevnome redu, što je bio objavljen u predašnjem broju «Sokolskoga Glasnika».

Nakon otvorenja sednice i pozdrava nazočnih predsednik saveznoga prosvetnoga odbora br. Jeras predložio je zboru nacrt pravilnika saveznog prosvetnog zbora, koji je bio primljen iza kratke debate i uz nekoje dodatke. Zatim je br. predsednik doneo izvešće saveznoga prosvetnoga odbora. U uvodu istaknuo je br. izvestitelj važnost prosvetnoga rada u našoj organizaciji, što je bitni deo sokolske zadaće, a to je duševni i moralni uzgoj. Naše se članstvo mora temeljito upoznati s Tyrševom sokolskom ideologijom, mora da pozna sokolsku organizaciju, i to našu i onu drugih slovenskih naroda. Prosvetni rad treba da se vrši u smislu poslovnika prosvetnih odbora i u smislu uputa saveznoga prosvetnoga odbora; treba se dakako obazirati i na mesne prilike pojedinih župa, odnosno društava. Savezni prosvetni odbor, preuzevši poslove, izdao je u tom smislu okružnicu na župske prosvetne odbore. Jasno je pako, da se mora prosvetni rad u nekim župama drukčije razvijati nego u drugim radi toga, što naše župe nisu sve na jednakom stepenu sokolskoga razvoja. Pri tom dolazi u obzir pre svega inicijativa prosvetnih odbora pojedinih župa, a ta je inicijativa do sada bila žalibože nedostatna za sastav i razvoj uspešnoga prosvetnog rada. Savezni prosvetni odbor izradio je za zimsko doba 1924./25. minimalni program, koji obuhvata deset obvezatnih predavanja za sva društva; izdao je upute za proslavu sokolskoga praznika 1. decembra. Pozvali smo župske prosvetne odbore, da izveste kako su taj program izvele, ali većina župa nije se odazvala tome pozivu. Bila je također dužnost župskih prosvetnih odbora, da nam, u svrhu pregleda prosvetnog rada u JSS., pošalju bar pregledno izvešće o prosvetnom radu u njihovu području. Odazvale su se samo sledeće župe: Split, Zagreb, Kranj, Ljubljana, Novo mesto.

Savezni prosvetni odbor vodi celokupni prosvetni rad u JSS., radi toga potrebuje od župskih prosvetnih odbora odnosno izvešća, predloga i saveta. Savezni prosvetni odbor daje župama nužne smernice i upute za prosvetni rad, ali u potankosti se ne upušta, zato je zadaća župskih prosvetnih odbora, da prema vlastitoj uvidavnosti organizuju potanji prosvetni rad u svojem području.

Nakon izvešća br. predsednika razvio se razgovor radi premalene naklade sokolskih listova, koji su važno sredstvo za sokolski prosvetni rad. Čini se, da je uzrok tome slabo organizovana propaganda za nje, što se mora popraviti. Predlog brata Heumera, da savezni prosvetni odbor razmišlja o izdavanju «Sokolskoga čednika», uzet će savezni prosvetni odbor u pretres na narednoj sednici. Nato je sledilo izvešće br. dr. Fuxa o temi: Medusobni spoj prosvetnoga i tehničkoga rada u Sokolstvu. To izvešće raspreda princip, da je prednjak prvi sokolski uzgojni trudbenik, pa je iz toga principa proizašao predlog, da se treba prije svega trsiti o uzornom odgoju prednjaka. Izvešće i predlog bili su nakon kratke debate odobreni.

Kao treća tačka dnevnoga reda bilo je izvešće br. dr. Krejčega: Savezne, župske i društvene prosvetne škole. Jezgra njegovih dedukcija je, da savez u ovoj sezoni ne priredi prosvetne škole, nego će se predavanja, koja se tiču prosvetnoga rada, nadovezati na savezni prednjački tečaj. Župama savez samo preporuča da prirede prosvetne škole, ali ih ne zahteva od njih; za društva su pako obligatne — premda u manjem opsegu — osobito radi novih članova. Odnosni predlog brata izvestitelja bio je primljen iza kratke debate, u kojoj je br. Vojinović spružio misao putujućih predavatelja.

Izveštaj saveznoga novinara, br. dr. Krejčega, naglašuje, da u taj referat ne spada možda propaganda za sokolski tisak, nego je zadaća novinara, da ima u evidenci sve izvansokolsko novinstvo, bilo ono So-

kolstvu sklonu. ili nesklono. U novinstvu, koje je Sokolstvu sklonu, treba se postarati za stalnu sokolsku rubriku, da se u njima oprovrgavaju napadaji na Sokolstvo u listovima, koji mu nisu skloni. Sve važnije članke treba sabirati, da se tako stvori i sačuva nekaki arkiv. Dobri članci dat će se na raspolaganje saveznom novinarskomu odeljenju, koje će posredovati, da se takvi članci priopćuju u drugim pokrajinama. Brat izvestitelj pozvao je na to nazočne, da u župama i društvima organizuju novinare, koji treba da se drže uputa što ih u tom pogledu daje savezni prosvetni odbor. Izveštaj br. novinara primljen je nakon kratke debate.

Nato su sledila izvešća župskih predsednika prosvetnih odbora i predlozi pojedinih župa. Primljen je bio predlog župe Novo mesto, koji se nanaša na obligatne nagovore predsednika društvenoga prosvetnoga odbora, koje će on držati svakomu odseku vežbača svake druge sedmice o tekućim stvarima Sokolstva uopće a odnosnoga društva posebice. Usvojen je bio i predlog osečke župe, da se na proklamaciju o ustanovljenju «Sveze Slovenskoga Sokolstva» nadoveže zgodno predavanje. Na ostale predloge iste župe glede izdanja prevoda Tyrševih dela i glede sastava popisa knjiga iz sokolske knjižnice odgovorio je br. predsednik, da je prevod Tyrševih dela već u tisku, a župskim prosvetnim odborima naručit će se, neka sastave u svojim područjima odnosne popise i pošalju savezu, koji će ih onda izdati jedinstveno za sve jugoslovensko Sokolstvo.

Nakon dulje debate, koja se nato razvila kod eventualija, brat je predsednik zaključio prvu sednicu saveznog prosvetnog zbora i pozvao sve da svojski prionu uz novi, istrajni rad na sokolskom prosvetnom polju. Č.

—••• IZ STAREŠINSTVA JSS. —•••

XIX. sednica starešinstva JSS. dne 25. avgusta 1925.

Nazočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, Fux, Kajzelj, Mužinova, Švajgar, Zelenko. — Opravdani: Gregorin, Govekarjeva, Jamar, Krejči, Ludvik, Marolt, Poženel, Trdinova, Turk.

Izvešće tajnika: Zagrebačka župa izražava svoje suglasje sa zaključcima starešinstva glede dočeka američkih Sokola i upozoruje na napadače dr. Dečaka (koji je osnovao «Mladohrvatski Pokret») na jugoslovensko i česko Sokolstvo. — Društva treba upozoriti, da počnu štediti novac za svesokolski slet što će se vršiti naredne godine u Pragu, po društvima neka se ustanove odeljenja za sabiranje sredstava.

Izveštaj statističara: Župa Banjaluka izveštuje, da se je ustanovilo novo društvo u Lubiji. Nadalje upozoruje, da još uvek nema statističkih araka pa predlaže, da se župama i društvima u ostrom obliku javi, kako je nužno, da pošalju te arke.

Izvešće odeljenja za željeznice: Dozvolu za polovične vožnje pridržalo si je ministarstvo, kamo treba nasloviti molbe. Savezne karte treba odstupiti Ž. O., da ih predloži ministarstvu na odobrenje.

Br. Devu dozvoljava se da nabavi 5000 listova papira s napisom. Odobrava se predlog br. Fuxa, da se pozove ČOS. na proslavu 1000godišnjice.

XX. sednica starešinstva JSS. dne 17. avgusta 1925.

Nazočni: Bajželj, Čobal, Fettich, Fux, Kajzelj, Krejči, Ludvik, Mužinova, Poženel, Švajgar, Zelenko. — Opravdani: Ambrožič, Gangl, Govekarjeva, Jamar, Gregorin, Jeras, Marolt, Turk.

Izveštaj tajnika br. Fuxa: Starosta br. Gangl javlja brzojavno iz Varšave, da je ustanovljen «Slovanski sokolski savez», čija pravila bit će podastarta pojedinim organizacijama na odobrenje.

Izveštaj blagajnika br. Kajzelja: Novčanoga prometa nije bilo. Prima se na znanje, da br. Simončić prima ponudenu mu službu voditelja knjiga.

Br. Čobal predlaže svoje revizijsko izvešće o reviziji župskoga poslovanja župa u Sarajevu i u Tuzli. Iscrpljivo izveštuje o stanju sokolstva u Bosni. Izvešće nije ugodno, čemu je najviše kriv kaotičan politički položaj, a delomice i indolencija inteligencije. Osobito skautizam odvaja mnogo naraštaja. U verskom pogledu nema trvenja. Muslimani stupaju u sva nacionalna društva, što treba smatrati dobrim znakom. — Izvešće se prima na znanje. Odobrava se sarajevskoj župi termin do 8. septembra, da namiri svoje finansijske obveze.

Izvanredna sednica starešinstva JSS. dne 21. avgusta 1925.

Nazočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, Fettich, Fux, Jeras, Ludvik, Miklave, Mužinova, Švajgar, Zelenka. — Opravdani: Košir, Jamar.

Br. starosta Gangl izveštuje o zborovanju delegata za ustanovljenje Slovenskog sokolskog saveza u Varšavi u dane 13. i 14. avgusta. Sporazumno bijahu sastavljena pravila, a moraju ih odobriti pojedine organizacije; izdan je bio manifest, što su ga oglasili i naši dnevni listi. Savez će se nazivati: «Slovensko Sokolstvo». Poljaci, kao i svi drugi delegati, pokazivali su najbolju volju i interes. Kao početak ozbiljna rada zaključilo se na predlog brata Paunkovića, da se priredi tečaj, na kojem bi učestvovala sve organizacije: svaka će od njih poslati po deset učesnika, koji će biti za vreme 14 dnevnoga trajanja tečaja gostovi ČOS. Sav rad vršit će se u smislu Tyrševih ideja i nauka. Zaključilo se nadalje izdati najznamenitije spise Tyršove i druge iz sokolske literature u svima narečjima, tehnički rečnik, zamenjivanje voditelja, uvest će se isti znak za sve udružene organizacije itd. Osim toga vršile su se tom prilikom razne priredbe, gde su bili delegati svuda iskreno primljeni i pozdravljeni. Vodstvo saveza ostane do prve skupštine u Varšavi, a nadalje bit će uvek u sedištu staroste. — Izveštaj se uzimlje na znanje.

Izveštaj tajnika br. Fuxa: Br. tajnik predlaže dnevni red za odborsku sednicu JSS. u Zagrebu, koja će se vršiti 7. septembra u 11 sati. Odobrava se. Toj sednici predložit će se pravila «Slovenskoga Sokolstva» na odobrenje.

XXI. sednica starešinstva JSS. dne 24. avgusta 1925.

Nazočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Fettich, Fux, Jeras, Kajzelj, Marolt, Miklave, Poženel, Trdinova. — Opravdani: Deu, Govekarova, Jamar, Krejči, Ludvik, Švajgar, Turk.

Starosta br. Gangl javlja, da moli br. Turk dopust do 20. septembra, što se dozvoli. Br. Juvanec izvršio je rukopis «Sokolska pesmarica»; rukopis će se izručiti kao žurna stvar Sokolski Matici u nakladu.

Tajnik br. Fux javlja, da je poslao br. dr. Car kao zastupnik starešinstva JSS. ugodan izveštaj o župskom sletu župe Rijeka u Crikvenicu. — Župa Banjaluka moli saveznog zastupnika kod proslave bitke na Čorkovači, što će se vršiti 6. septembra; zaključak: Starešinstvo zastupat će starosta župe Banjaluka. — Od sveze kulturnih društava došla je pritužba, da društva ne vraćaju uzajmljenih igara. Zaključak: Umoljava se ZKD., da imenuje odnosa društva.

Blagajnik br. Kajzelj izveštuje, da je novčano stanje od zadnje sednice ostalo nepromenjeno. Stvar nadaljnoga patentiranja sokolskih odora i znakova odstupa se pravnomu referentu saveza br. dr. Fettichu na proučenje pa da potom donese izveštaj s prikladnim predlozima.

Načelnica s. Trdinova predlaže, da savez naruči iz Praga glazbu za vežbe članova i članica i tome pripadajuće slike, ako su već izašle. Predlog se prima; broj će odrediti gospodarsko odeljenje.

Starosta izveštjuje, da će «Slovensko Sokolstvo» meseca januara 1926. prirediti u Pragu tečaj za sve Sokolstvo. Osim Čeha treba da su predavatelji i iz drugih slovenskih sokolskih organizacija. TO. i PO. neka odrede sposobne referente ili bar koreferente.

Glede učestvovanja JSS. na međunarodnoj utakmici u Lyonu meseca maja 1926. ima se zaključiti na odborskoj sednici u Zagrebu 7. septembra. Gospodarsko odeljenje neka izradi do tada tačan predlog da li će JSS. učestvovati na utakmicama ili ne. U prvom slučaju mora gospodarsko odeljenje predložiti i konkretan nacrt finansiranja te akcije. Treba pri tom imati pred očima, da će naredne godine biti u Pragu svesokolska utakmica, na kojoj mora učestvovati JSS.

Br. Maroltu kao referentu organizacijskoga odeljenja dozvoljava se, na njegov predlog, da u tiskari naruči po 100 primeraka jezikovno popravljenih i ispunjenih pravila za savez, župu i društvo, budući da ih moraju imati delegati na odborskoj sednici u Zagrebu na raspolaganje.

XXII. sednica starešinstva JSS. dne 31. avgusta 1925.

Nazočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Krejči, Marolt, Miklave, Trdinova. — Opravdani: Fettich, Govekarova, Jamar, Ludvik, Švajgar, Turk, Zelenko.

Starosta br. Gangl pročita pismo našega poslanika g. Šimića u Varšavi, koji se zahvaljuje na pozornosti iskazanoj mu od naših predstavnika prigodom ustanovljenja SS. — Izveštjuje, da se brata Štćpaneka, što ga je ČOS. odredila za svoga zastupnika kod proslave 1000godišnjice hrvatskoga kraljestva, opravda radi učestvovanja prigodom te proslave. — Pročita nadalje zahvalu kabinetne pisarne Njegova Veličanstva Kralja Aleksandra na brzojavnomo pozdravu iz Varšave, i zahvalu pisarne prezidenta Č. S. R.

Proslava 1000godišnjice hrvatskoga kraljestva dne 7. i 8. septembra menjat će se u toliko, što će se u utorak 8. septembra u 12 časova vršiti svečano zborovanje u sabornici. Po nagovoru brata staroste Gangla predavat će brat dr. Viktor Novak o povesnici hrvatskoga kraljestva. — Sednica prosvetnoga zbora vršit će se u dvorani Sokola II u utorak od 8 do 11, eventualni nastavak u 4 časa popodne. — U ponedjeljak na veče bit će u kazalištu svečana akademija. — U ponedjeljak u 11 sati vrši se odborska sednica JSS. u dvorani Sokola I. Preradit će se dnevni red te sednice. U utorak u 11 časova sabrat će se učesnici za pohod u sabornicu s razvitim barjacima. — Na veče u 8 sati komers u dvorani Sokola I. Rasposlat će se na sva društva tiskani manifest za društvene proslave hrvatskoga kraljestva.

Izvestitelj br. Fux: Sokolsko društvo Sremska Mitrovica razvit će 20. septembra svoj barjak; poslat će se pismeni pozdrav.

Izvestitelj Čobal pročita predlog za odborsku sednicu glede finansiranja utakmičke vrste u Lyonu. Iznos mora biti uplaćen do 1. decembra, jer samo u tom slučaju učestvovat ćemo na utakmici. Naravno, da savezni dan (1. decembra) i sletni sanacijski doprinosi ne sme pri tom štetovati. — Troškove za praške utakmice za prvenstvo nosi svako društvo za svoje utakmičare; prima se zaključak, da savez doprinese Din 10.000.

Gospodarsko odeljenje izveštjuje, da je naručilo kod ČOS. u komisiju po 100 glasovirskih izvadaka za proste vežbe članica i članova, i isto toliko slika muških i ženskih prostih vežba, a kod brata Pecine u Turnovu 5000 članskih znakova.

Izvestitelj br. Kajzelj: Amerikanskomu dobrovoljcu Terkulji Petru, rodom Hrvatu, koji je na solunskom frontu izgubio nogu i bio ponovno ranjen, podelila se je potpora od Din 250— u svrhu putovanja u Beograd.

Izvestitelj br. Marolt: Iz fonda za nezgode isplatilo se prošle sedmice: Sokolskomu društvu Ptuj Din 139.50, Zemun Din 300—, Radeče 600—,

Cuprija Din 600.— Brat Pavle Drinković iz Splita, koji je pri telovežbi teško ozleđen, otklonio je velikodušno svaku potporu, na čem će mu se izreći pismena zahvala.

Izvestitelj br. Jeras: Nacrt o prosvetnom radu sastavit će br. Bajželj; predavatelji za prednjački tečaj u Pragu odredit će se na narednoj sednici prosvetnoga odeljenja.

Na znanje svoj braći i sestrama. Jugoslovenski sokolski savez odao je glavnu nakladu sokolskih potrepština bratu Branku Palčiću u Zagrebu, Gundulićeva ulica, s kojim je sklopio u tom smislu pogodbu. Po toj pogodbi ima starešinstvo JSS. pravo da vrši nadzor nad poslovanjem spomenute tvrtke, koja mora da izruči stalni postotak čistoga dobitka starešinstvu JSS. U sporazumu s njime odredit će se također podnakladnici sokolskih potrepština. Starešinstvo JSS. upozoruje i pozivlje svu braću i sestre, da kupuju sve svoje potrepštine jedino od imenovane tvrtke ili od određenih podnakladnika, jer imaju samo oni jedino pravilne i propisane sokolske potrepštine u nakladi. Ponovno se je već dogodilo, da kupuju društva i pojedinci sokolske odore i druge potrepštine, koje ni najmanje ne odgovaraju saveznom propisima. Takovo postupanje je nepravilno i prouzrokuje nered u našim redovima. Često se događa, da društva dobiju od drugih tvrtki za jednaki iznos dosta lošiju robu, radi čega su pojedinci oštećeni. Iz sviju tih razloga nalažemo članstvu, da se strogo drži tih uputa.

Svima društvima i župama. Sve župe i društva upozorujemo, da je sokolska organizacija rešena dužnosti da plaća biljege za svoje molbe i spise na državne oblasti. Na sve molbe i spise što ih društva i župe šalju raznim državnim oblastima, napišite na gornji rub molbe: Biljegovine prosto.

Iz prosvetnoga odbora JSS.

Iz 5. sednice prosvetnoga odbora JSS. dne 16. septembra 1925.

Predsednik br. Jeras otvori sednicu i poda izveštaj o 1. sednici saveznoga prosvetnoga zbora, koja se je vršila 8. septembra prilikom proslave 1000 godišnjice hrvatskoga kraljestva u Zagrebu. Na toj sednici prosvetnoga zbora primljen je pravilnik za savezne prosvetne zbore, koji će se objaviti u «Sokolskom Glasniku». Prosvetni je zbor također naručio saveznomu prosvetnomu odboru, da prouči savet nekih delegata glede izdavanja «Sokolskoga čednika». Iza duže debate izdao je savezni prosvetni odbor zaključak, da smatra izdavanje «Sokolskoga čednika» za sada neizvedivim iz finansijskih i drugih uzroka. — Sokolska Matica usvojila je predlog saveznoga prosvetnoga odbora glede izdavanja sokolskih predavanja u obliku brošurica pod imenom «Mala sokolska biblioteka». — Prevod Tyrševih dela je već u tisku, a pripravlja se i izdanje nekih predavanja, što ih je poslala splitska župa. — Župske i društvene prosvetne odbore ponovno će se pozvati, da dopošalju u spomenutu svrhu dobra sokolska predavanja saveznomu prosvetnomu odboru odnosno Jugoslovenskoj Sokolskoj Matici. — Nacrt za savezni prednjački tečaj glede prosvetnoga rada sastavio je br. Bajželj, i bio je uz neke dodatke primljen. — Savezni prosvetni odbor pozivlje i letos sva društva, da proslave sokolski praznik 1. decembra u istom opsegu i uz isti raspored kao prošle godine. Svečano obećanje novoga članstva neka se obavi po formuli, sastavljenoj prošle godine od saveznoga prosvetnoga odbora, a glasi se: «Zaklinjem se, da ću u društvenom, privatnom i javnom življenju vršiti savesno i verno sve dužnosti, koje mi nalaže svetost i uzvišenost sokolske misli. Izjavljam, da su mi poznati propisi društvenih pravila i da ću se ih bezuvetno držati. Kunem

se, da ču ostati veran jugoslovenskome državnome i narodnom jedinstvu i ideji zajednice sviju Slovena, Zdravo! — Za predavanje kod te proslave odredio je savezni prosvetni odbor sledeći temat: Sokol kao jugoslovenski državljani i član saveza slovenskoga Sokolstva. Tim predavanjem treba naglasiti stanovište i odnošaj Sokolstva prema narodnoj državi, čiji je stup naša organizacija; ujedno treba upozoriti naše članstvo na veliku važnost ustanovljenja «Saveza Slovenskoga Sokolstva», što znači u povesti Sokolstva i Slovenstva veliki i važni događaj. Savezni prosvetni odbor izradio je i letos minimalni program društvenoga prosvetnoga rada za naredno zimsko doba; taj program obuhvata deset obligatnih predavanja za svako društvo. Iskustvo iz prošle godine pokazalo je, da nekoja društva nisu izvela minimalni program, a to većinom radi nestašice predavatelja. Radi toga nalaže savezni prosvetni odbor pojedinim župskim prosvetnim odborima za dužnost, da se postaraju o izvedbi toga programa u svojim društvima. Župski prosvetni odbori neka odrede takozvane putujuće predavatelje, koji bi bili društvima svoje župe ili susednih župa na službu u slučaju ako društva nemaju vlastitih predavatelja. — Na poziv Jugoslovenske Matice izdao je savezni prosvetni odbor proglas na sve Sokolstvo, da manifestira o petoj godišnjici plebiscita za Korušku. Ujedno pozivlje savezni prosvetni odbor sva naša društva i naše članstvo, da se pretplate na naš jedini, u Austriji, izlažeći list «Koroški Slovenec», koji nas upoznava s našom braćom u ropstvu, koja se moraju boriti s teškim finansijskim brigama za opstanak. Izlazi u Celoveu (Klagenfurt), Austrija, i stoji Din 25.— na četvrt godište.

Pravilnik prosvetnoga zbora JSS.

Član 1. Savezni prosvetni zbor sačinjavaju:

- a) članovi saveznoga prosvetnoga odbora,
- b) svi predsednici župskih prosvetnih odbora.

Na sednice zbora mogu dolaziti i namesnici predsednika župskih prosvetnih odbora, ali imaju samo pravo svetovanja; glasaju samo onda, kada zastupaju svoj župski prosvetni odbor mesto odsutnoga predsednika.

Član 2. Namera je saveznoga prosvetnoga zbora, da stvori lični dodir između saveznoga prosvetnoga odbora i predstavnika župskih prosvetnih odbora, i da time omogući pravilno razumevanje i izvajanje zadaća, što ih ima Sokolstvo na prosvetnom polju.

SPZ. je nadalje svetujući organ saveznoga PO.; njegova je zadaća, da izriče svoje misli i daje savete:

- a) glede organizacije SPO.,
- b) glede vodstva, organizacije i nadzora celokupnoga prosvetnoga rada župa te
- c) uopće glede vršenja zadataka što ih ima SPO.

Član 3. Sednice saveznoga prosvetnoga zbora sazivlje predsednik SPO. i to tako, da župe dobiju poziv bar jednu sedmicu pred sednicu. Sednice se sazivlju prema potrebi, a redovite bar jedamput na godinu prigodom glavne skupštine saveza.

Član 4. Savezni prosvetni odbor dužan je da donese na sednicu zbora:

- a) izveštaj predsednika SPO.;
- b) svoje naerte i pravac glede vodstva, organizacije i nadzorovanja prosvetnoga rada u župama;
- c) izveštaj o tom, kako se upute SPO. u župama vrše;
- č) izveštaj saveznoga novinara;
- d) izveštaj zastupnika TO.;
- e) izveštaj zastupnika lekarskoga odeljenja;
- f) izveštaj o predlozima pojedinih župa.

Član 5. Predsednici župskih prosvetnih odbora dužni su da podaju saveznom prosvetnomu zboru kratke obavesti o prospehu prosvetnoga rada i o uzročima, koji sprečavaju prosvetni rad u njihovu području.

Član 6. Sednice prosvetnoga zbora vodi predsednik SPO. ili njegov namešnik, koji imenuje zapisničara i dva overovatelja. Glasuje se dizanjem ruku ili listićima. Zaključak se prima, ako zanj glasuje natpolovična većina zastupnika župskih prosvetnih odbora.

Sednica prima zaključke u nazočnosti predsednika SPO. ili njegovoga namešnika i najmanje polovice zastupnika župskih prosvetnih odbora.

BELEŽKE

K svečanosti na Lovčenu. Na glavnoj skupštini JSS. u Zagrebu godine 1922. primljen beše predlog, da JSS. prisustvuje svečanostima na Lovčenu. Ministarstvo vera, koje je razašiljalo pozive na tu svečanost, nije pozvalo JSS. Uzroci toga postupka nisu nam poznati. Radi toga nije moglo starešinstvo JSS. učestvovati na tim svečanostima.

Naše Sokolstvo u Americi. Brat Ante Tadić intervenisao je gosp. dr. Antu Tresić-Pavičića, poslanika naše države u Washingtonu, i on mu je vrlo ljubezno dao slijedeće podatke o stanju našeg Sokolstva među američkom braćom: U Americi ima priličan broj sokolskih društava, koja se nalaze većinom u onim mjestima, u kojima ima dosta našeg elementa. Jedan dio tih društava odgojen je u dubu narodnog jedinstva, ali ima ih, koji vole da plivaju u separatističkim vodama. — Društva zadojena narodnim jedinstvom pravi su saradnici ljubavi i bratstva našeg troimenog naroda i ona su jak branič protiv komunizma, koji se zlete kao paukova mreža oko mnogog našeg troimenog brata. Jačim dodirom sa domovinom u svrhu sokolske agitacije među tamošnjim suplemenjacima stalo bi se jače na put zloglasnom komunizmu. — Sokolska društva imaju i svoje domove skupa sa drugim nacionalnim ustanovama, te im je tim načinom omogućen i fizički i duševni rad. U skoro svima sokolanama imaju osim sprava i lijepo namještene pozornice, te tim načinom imaju prilike i za nacionalni razvitak, prikazujući patriotske narodne komade. Članstvo tamošnjih sokolskih društava sačinjava većinom naš srednji stališ. Ti su članovi većinom trgovci, koji imaju stalno boravište, dok radnike, koji su na sve strane rastrkani, malo je teže naći u sokolskim društvima, i to je također jedna poteškoća, zašto društva nisu jača. — Naše Sokolstvo u Americi ima i neke svoje časopise, ali i u dnevnim listovima nade se po koja vijest o Sokolstvu. Američke vlasti ne gledaju sa puno simpatije sokolske organizacije, jer one nastoje održati nacionalitet stare domovine, dok bi Amerikanci htjeli, da svi u Americu pridošli postanu dušom i tijelom Amerikanci. Naš je narod pokoran i vjeran američkoj državi, ali sa ponosom čuva svoj nacionalitet. Ipak za rad naših sokolskih društava, t. j. za njihove javne vježbe, pokazuju Američani mnogo interesa, jer vrlo rado pohađaju te priredbe. — Gosp. Tresić istaknuo je rad českih sokolskih organizacija, koje su vrlo jake i drže visoko sokolsku svijest svojih članova. — Još je jedamput naglasio gosp. poslanik važnost sokolskih društava, koja čuvaju bratstvo, ljubav i jedinstvo među američkom braćom, čemu se i mi veselimo, jer je to ponovni dokaz, da su sokolske organizacije najjače ustanove za učvršćivanje jedinstva našeg troimenog naroda. — Na molbu Vašeg saradnika dozvolio je gosp. Tresić-Pavičić, da ovaj razgovor izađe u Sokolskom Glasniku.

Jugoslovenski sokolski koledar za leto 1926. bo izšel koncem meseca novembra. Bratska društva in članstvo naj ga naročijo takoj in v naprej pri JSS. v Ljubljani, da moremo določiti naklado.

IZ ŽUP

Sokolsko društvo na Cetinju priredilo je 22. septembra prilikom svečanog prenosa Njeguševih Kostiju javnu vježbu u kojoj su prisustvovali i Nj. Veličanstvo kralj i kraljica i kraljevska vlada. U 4½ sata stigla je na vježbalište masa svijeta, dočekavši Sokole, koji su, predvođeni muzikom Zetske divizijske oblasti, korporativno nastupili na vježbalište. Posle kratkog odmora nastupa muški pomladak i izvodi vježbe zastavicama; zatim nastupa ženski pomladak sa ritmičkom vježbom «Male ptice», odnevši burni aplavz od strane gledaoca. Ženski naraštaj izvodi vježbe lukovima, a muški naraštaj vježbe štapovima. Zatim je muški naraštaj izveo vrlo lijepe skupine. U to vreme došli su Nj. Vel. kralj i kraljica. Muzika je intonirala himnu, narod ih je pozdravio sa burnim «Živjeli» a Sokoli pozdraviše ih sa trokratnim «Zdravo». Kod vježbi na spravama opazilo se da članstvo ne vježba sistematski a to zato, što u pomanjkanju vježbaonice, ono je u mogućnosti da na spravama vježba samo preko ljeta. Vrlo lijepo izvele su članice simbolične proste vježbe, a članovi «Devetku» od Lotskoga. Disciplina kod vježbanja bila je uzorna. Sokolsko društvo na Cetinju pored svih zapreka koje mu se čine sa raznih strana, ipak se je u zadnju godinu dana vrlo lijepo razvilo, i samo grehota što mu je s neuvjerdnosti nadležnih oblasti oduzeta Sokolana, jer bi ono moglo postati rasađnikom prednjaka za Crnu goru, a i duševni centar na širenju sokolske ideje. Inicijativom ovog sokolskog društva podignuto je Sokolsko društvo u Podgorici, a sad se radi na tome da se osnuje i u Nikšiću. — Frano Žic, načelnik.

RAZNOTEROSTI

58. slet švajcarskog gimnastičkog saveza održan je ove godine u Ženevi, gde se je sakupilo za zajedničke proste vežbe preko 19.000 gimnasta iz 733 društava. Povorka po gradu bila je sastavljena iz 14 jakih kolona, od kojih je svaka imala na čelu svoju muziku; propisani put povorke bio je preko 7 km, tako da je trajala od 10 do preko 12 sati. Vrlo veliku važnost pripisivalo se, kao obično, natecanjima i naročito u natecanju odeljenja bilo je opažati ogromno učestvovanje. Ova natecanja bila su razdijeljena na sedam skupina (prema broju članova odeljenja, n. pr.: 1. skupina: svako odeljenje 49 ili više gimnasta itd., 7. skupina: odeljenja od 8 ili 9 gimnasta). Koliko je bilo učestvovanje, možemo zamisliti, ako znamo, da je bilo u 7. skupini 217 odeljenja, a u 1. skupini (49 gimnasta ili više) 44 odeljenja. U ovom natecanju tražilo se: redovne vežbe, dva sastava prostih vežbi, dva minuta brzog hodanja gimnastičkim korakom, dve vežbe na spravama (sprave prema izboru odeljenja). U «umetničkim» natecanjima pojedinaca za prvenstvo, koja su bila vrlo stroga i teških zahteva, bio je prvi Hans Haenggi iz Berna, koji je odnio prvenstvo i na predašnjem sletu u St. Gallenu. I tu je bilo 531 natecatelja. Veliko zanimanje vladalo je, kao uvek, za švajcarska «narodna natecanja» (jedna prosta vežba i pet atletskih vežbi). I tu se je natecalo preko 500 gimnasta, premda zahtevi nisu ništa lakši nego u takozvanim «umetničkim», samo što ovdje prevladuje čista atletika, a tamo vežbe na spravama. U svemu bio je ovaj slet jedna najimpozantnijih manifestacija ove vrste. Prisutni su bili svi predstavnici vlasti, i kantonálnih i federalnih, i mnogo stranih zastupnika. — Predsednik međunarodne gimnastičke federacije, g. Cazalet, sazvao je ovom prilikom prisutne delegate pojedinih narodnih federacija na kratku sednicu. Prisutni su bili delegati Francije, Italije, Čehoslovačke, Belgije i Holandske.